

Л. М. Бутенко, к.е.н.,
начальник департаменту управління, прогнозу та аналізу,
ПАТ «Київський маргариновий завод»
e-mail: LSL7@online.ua

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Бутенко Людмила
Стратегические направления
развития предприятий
масложировой промышленности

Butenko Lyudmyla
Strategic directions of development
of oil and fat industry enterprises

Підвищення складності та невизначеності зовнішнього середовища обумовлює зростання впливу ризиків на діяльність підприємства. Такі умови спонукають суб'єктів господарської діяльності до активного пошуку ефективних, адекватних сучасним реаліям стратегій розвитку, які можуть забезпечити підприємству виживання, конкурентоспроможність та ефективну життєдіяльність у жорсткій конкурентній боротьбі на ринку.

Дослідженню проблем стратегічного розвитку підприємств присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: Р. Акоффа, І. Ансоффа, О. С. Віханського, О. П. Градова, П. Друкера, А. П. Наливайка, М. Портера, А. Стрікланда, А. А. Томпсона, Р. Фатхутдінова, З. Є. Шершньової та інших. Проте специфічні умови господарювання вітчизняних підприємств різних галузей промисловості, в тому числі і олійно-жирової, вимагають подальших досліджень проблемних питань стратегічного розвитку підприємств для можливості надання практичних рекомендацій.

Метою є визначення стратегічних напрямків розвитку вітчизняних підприємств олійно-жирової промисловості залежно від можливого розвитку подій на ринку.

Дослідження зарубіжних і вітчизняних наукових джерел показують, що найбільш поширеними та висвітленими у літературі є базові або еталонні стратегії розвитку. Дані стратегії відображають різні підходи до зростання підприємства та пов'язані зі зміною стану одного або кількох елементів: продукт, ринок, галузь, положення підприємства усередині галузі, технологія. До їх складу входять стратегії концентрованого, інтегрованого і диверсифікованого розвитку, а також стратегії скорочення.

Вітчизняна олійно-жирова промисловість відноситься до категорії тих, що динамічно розвиваються. Олійно-жирове виробниц-

тво є бюджетоформуючою галуззю аграрного сектору з потужним експортним потенціалом.

На функціонування підприємств олійно-жирової промисловості України значною мірою впливають наступні фактори: тенденції розвитку сучасних ринків, жорстка конкуренція на внутрішніх і зовнішніх продовольчих ринках, постійно зростаючі вимоги до якості та безпечності товару, його ціни, ступеня задоволення споживачів, а також посилення впливу нових сучасних технологій.

Робота олійно-жирових підприємств пов'язана з низкою специфічних особливостей, які необхідно враховувати при розробці стратегії розвитку, а саме: вимушена сезонність і висока залежність роботи олійно-жирових підприємств від ситуації на ринку соняшника, неповна завантаженість виробничих потужностей окремих виробництв, експортна орієнтація олійно-жирової промисловості, недостатність обігових коштів, тощо.

Проведений аналіз діяльності олійно-жирових підприємств дає можливість стверджувати, що завдяки реалізації стратегії розвитку підприємства можуть згладити вплив кон'юнктурних коливань на олійно-жировому ринку, ефективніше використовувати ресурси та повніше завантажити виробничі потужності.

Але важко реалізовувати будь-яку стратегію розвитку в умовах мінливих і динамічних змін зовнішнього середовища. Тому основною умовою досягнення позитивних результатів у діяльності олійно-жирових підприємств виступає правильне стратегічне спрямування і управління. Залежно від можливої ситуації на ринку олійно-жирової продукції доцільними можуть бути певні стратегічні напрямки розвитку підприємства:

✓ за стабільного розвитку існуючих тенденцій і сприятливого розвитку подій на ринку олійно-жирової продукції виробники будуть використовувати стратегії концентрованого, інтегрованого та диверсифікованого розвитку. При цьому можливим є збільшення обсягів виробництва продукції, розширення її асортименту, розробка нових технологій, інвестування коштів на модернізацію виробництва та купівлю нового обладнання, завоювання нових ринків збуту та здійснення структурних перетворень;

✓ за несприятливого розвитку ситуації олійно-жирові підприємства будуть змушені реалізувати стратегію скорочення, тим самим зменшити чи частково припинити виробництво збиткових видів продукції.

Для кожного конкретного підприємства може бути встановлена своя система стратегій розвитку за різноманітними напрямка-

ми, яка характеризується певними особливостями, оскільки вона об'єктивно визначається своєрідністю впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства, його власними ресурсними можливостями, ефективністю управлінських рішень.

Реалізація ефективних стратегічних напрямків розвитку залежно від можливого розвитку подій на ринку допоможе олійно-жировим підприємствам посилити конкурентні позиції на ринку, ефективніше використовувати свій внутрішній потенціал і вчасно адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

*О. В. Востряков, к.е.н., доцент,
доцент кафедри стратегії підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
e-mail: avostriakov@mail.ru*

ПРОТИРІЧЧЯ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ ПІДПРИЄМСТВА

**Востряков Александр
Противоречия стратегического
выбора предприятия**

**Vostriakov Oleksandr
Contradictions of the strategic
choice of the enterprise**

Стан наукового знання у сфері стратегічного менеджменту на сьогодні слід визнати слабко структурованим, а синтетична та міждисциплінарна природа феномену стратегії обумовлює існування різноманітних підходів до її визначення та вивчення. Загальною рисою теоретико-методологічного підґрунтя стратегічного процесу є його «емпіричність», що зумовлено тим, що розвиток методологічної бази стратегічного управління здебільшого відбувається за рахунок узагальнення та формалізації прийомів і практик розробки та впровадження стратегії підприємства, які виявились успішними в окремих компаніях і конкретних ситуаціях. Таким чином, роль практичної діяльності підприємств і тенденцій їх еволюції є визначальними в розвитку теорії стратегії. Зважаючи на зазначене, теорія стратегічного управління (в цілому) та методологія стратегічного процесу на підприємстві (зокрема) знаходяться на стадії активного формування. Специфічним проявом розвитку теорії стратегії є наявність великої кількості концептуальних підходів, які являють собою неузгоджену (а іноді — суперечливу)